

EEN HAGE-PREKER

1566.



(De eerste aflevering van de Hagepreker publiceerd in onze 3e uitgave 1982 (september-nummer).

't Sloeg vier uren in de nacht. Een vuur was onder den breeden schoorsteen aangelegd, waar een paar zetels werden bijgeschoven, om den heer van Brederode en meester Dirck te ontvangen.

Barend voelde zich regt gelukkig toen hij de heeren zijne woning zag binnentreden, vreeselijker nacht had hij, warme vriend der vrijheid en trouw kalvinist, nimmer doorgebracht, want meer dan iemand kende hij 't gewigt der bijeenkomst, welke ten zijnent zou plaats hebben, meer dan iemand wist hij wat de gemeente in broeder Dirck verliezen zou, en hoeveel de goede zaak op Brederode rekende en op Datheen, de geleerde Datheen, maar tevens, hoe de Spanjaarden alles in het werk stelden, om zich van deze mannen, door list, geweld, ja door verraad meester te maken.

— Is nog geen der vrienden hier? vroeg Breëroo.

— Niemand, edele heer, antwoordde Barend eerbiedig, ik wacht ze iets later.

— Wij zijn hier zeker niet waar? hervatte meester Dirck, — tegen verraad beveiligd!

— Op mijne eer, viel Barend in, koester geen vrees, op mijne huisgenooten kunt gij rekenen. Even als uw vader, vervolgde de man, zich tot Willem keerende, heb ik slechts mijne zoons in het werk, en op mijne kinderen kan ik even veilig vertrouwen als Gerrit Dircksz, wiens zonen dit maal de wacht hielden. Doch, Willem, waar is uw broeder? Vergezeldte hij u niet?

— Hij verliet ons aan 't kreupelhout, om vader de goede tijding te brengen...

— Mijn God, welk eene onvoorzigtigheid, fluissterde Barend, hoe ligt kan hij in handen vallen van een der spaansche ruiters; — alleen en op dit uur...

— Kom, hervatte de heer van Brederode, die inmiddels den tinnen bierkroes vulde, welke Barend



op tafel geplaatst had, een enkele dronk op onze goede aankomst! Wel aan, meester Dirck, klink eens met uwen dartelen reisgenoot, als gij me aanstonds noemdet; kom, kom, de zorgen een weinig aan kant.

Deze luchtige woorden werd tot den leeraar gerigt, die steeds met Barend in gesprek bleef over de veiligheid der hoeve, over de schuilhoeken in geval van nood, de uitgangen, de zijpaden en wat al meer.

— Broeder, duwde hij den landman toe, morgen zullen de wakkerste mannen onzer partij in uwe hoeve vereenigd zijn, het lot der goede zaak zal welligt afhangen van de zamenkomst onder uw dak.

— Maar drink dan, hernam Brederode, en zet zorgen op zij: de Heer heeft ons tot hier geleid, en zal ons verder wel beschermen.

— Vergeef mij, edele heer, doch de Hemel verbood ons niet, voorzichtig te wezen, integendeel. Maar die eigenschap is de uwe niet, en ik oefen ze voor ons beiden. Laat mij slechts begaan en de zaken zoo regelen, dat er geen mogelijk zij om ons te verrassen, ten ware er een verrader schuilt onder onze vrienden.

— Altijd dezelfde, sprak Brederode, altijd wantrouwend, altijd vreest ge verraders, altijd ducht gij verspieters, overal ziet gij de zwartste zijde. Op mijne eer, meester Dirck, ik dank den hemel, dat hij me niet zulk een wantrouwend hart geschonken heeft.

— Gij dwaalt, edele heer, en zult op mijne jaren wel anders spreken. Zie als 't heil der kerk, de hoop des vaderlands op enkele hoofden rust, dan is het pligt, om zulke dierbare mannen tegen verraad te beveiligen. Gij zijt een wakker krijgsman, mijnheer, doch eenmaal buiten het strijd-

perk, weet ge uw leven niet te beveiligen, een leven dat ge niet nutteloos in de weegschaal moogt stellen, omdat het heil der kerk daaraan verbonden is.

— Dat verwijt is onverdiend, zei Brederode, evenmin als gij, wilde ik gaarne in een hinderlaag vallen, den Spanjool in handen, ze zouden mij leelijk inrekenen op dat akelig Vredenburg. Doch hier hebben wij niets te vreezen. Barend is een vertrouwd man, wie duivel zou ons hier zoeken?

— Wie weet, zei de leeraar, het voorhoofd in zijne handen verbergende.

Er volgde een oogenblik stilte. Meester Dirck scheen in gedachten verdiept. Eensklaps vloog hij op, en als 't ware door eene boven natuurlijke ingeving getroffen, trad hij Willem te gemoet, die hem verbaasd aanstaarde.

— Jongeling, riep hij uit, en in zijn oog gloeide een hevig vuur, zijne hand beefde, en zijne knieën knikten, Jonkman, hernam hij, gij waart straks niet alleen, die ander . . .

— Was mijn broeder, mijnheer, 't was Geert!

— Uw broeder, herhaalde de leeraar, is dat geen losbol?

— Geert is vrolijk, soms wat loszinnig, een vriend van 't vermaak, doch eerlijk en braaf.

— Heeft uw vader hem ook verhaald, dat Petrus Dathenus hier zou komen?

— Neen, mijnheer, dat groot geheim kent hij niet.

— En waarom niet?

— Omdat wij vreesden, dat mijn broeder 't in zijn vervoering aan eenige vrienden zou mededeelen.

— Heer Dirck, riep Brederode, waartoe dat verhoor, kom lang den knaap veeleer een beker bier. Hij en zijn broer hebben wakker dienst gedaan. Waartoe die nuttelooze vragen?

— Zoo ik den jongeling vraag, 't geschiedt in aller belang, stoor mij dus niet, vervolgde meester Dirck, en zich tot Willem wendende, hernam hij: uw broeder keerde dus tot uwe ouders weder?

— Ongetwijfeld, antwoorde Willem, en de hemel geve dat hij behouden t' huis kome.

Meester Dirck mompelde eenige onverstaanbare woorden en keerde zich weder tot Barend om nieuwe maatregelen van voorzorg te beramen, eindelijk plaatste zij zich bij den schoorsteen met zijne voeten op de vuurplaat en opende een klein testament, doch, voor hij met de lezing daarvan

begon, voegde hij Brederode toe.

— Geloof mij, edele heer, neem een paar uren rust, wie weet of de gelegenheid zich morgen aanbiedt.

— Verstandig gesproken, zei Brederode; en een paar oogenblikken later, wierp de edelman zich op eenige bosschen stroo voor den haard, terwijl ook Willem zich op raad van den grijsaard ter ruste lag; maar hoe vermoeid, hij kon de oogen niet sluiten, de woorden des leeraars woelden hem door het hoofd en naar lang aarzelen besloot hij broeder Dirck eene verklaring te vragen van zijn laatste woorden, waarin hij een wantrouwen dacht te ontdekken omtrent Geert, den edelen Geert.

Terwijl de grootste stilte in het vertrek heerschte en meester Dirck in de lecture der schrift verdiept is, zullen wij een vlugtigen blik werpen op dien man en een paar bijzonderheden mededeelen uit zijn vroeger leven.

Meester Dirck van Abcoude scheen een man ruim zestig jaren oud, wiens kalm en ernstig gelaat de sporen droeg van innig lijden, van lang doorstane smart, van ernstig gepeins; hij was eenvoudig gekleed, en droeg 't gewaad der burgerlieden van zijn tijd, want in die dagen zocht de leeraar de ernst zijner bediening nog door geen uitstekende kleeding te toonen, en de gemeente geloofde evenmin dat de heiligheid zijner taak, van een bef of mantel afhankelijk was, of dat de regtzinnigheid zijner leer in 't minste verband stond met den min of meer opgetoomden rand van zijn hoed. Dirck van Abcoude was leeraar bij de gemeente Christi onder het kruis, en toch: er lag over 't geheele wezen des mans, een zeker waas, een »'k en weet niet wat,» verspreid, 't geen duidelijk verried, dat de leeraar eenmaal tot de roomsche geestelijkheid behoorde, al ware dit niet te zien geweest aan de overblijfselen zijner tonsure. En in de daad, meester Dirck behoorde tot de eerste geestelijken in het Sticht wier oogen door het licht des Evangelies geopend werden. Hij was in die dagen pastoor der Sint Geerte Kerk binnen Utrecht, om zijne liefvalligheid ongemeen bemind. Meester Dirck schaarde zich aanvankelijk, indien men 't zoo noemen kan, onder de scholieren van Erasmus; want hij zag de misbruiken in het kerkelijke, — begreep dat die aanleiding moesten geven tot spot-

ternij en ergernis, hij lachte even goed met bedevaart, aflat en zielmissen, en ofschoon hij 't al niet luide verkondigde, ook hem hinderde de weelde en overdaad der hooge geestelijken, ook hij twijfelde aan schier alle leerstukken der kerk. Even als bisschop Philips van Bourgondie, was hij van de noodzakelijkheid eener hervorming overtuigd, en een krachtig belijder van het vrij onderzoek; maar hierom beoogde hij nog geen afscheuring van Rome — hij wilde slechts een herstel der grove gebreken, en dacht vooral aan geen nieuwe gemeente.

Dirck predikte dus min of meer in den geest der nieuwe leer of liever in den geest van zijn tijd, en kreeg derhalve veel toeloop, hoewel niet zoo groot als pater Herman, de vice-cureyt van St. Jacob, die, zegt een tijdgenoot *»de gek heel uit den mouw liet kijken en heel ketters preekte, zoo dat hij al 't beloop kreeg ook van geleerde mannen.»* — Dat preken vond spoedig afkeuring bij de overheid, zoodat beide geestelijken voor de kettermeesters gedaagd werden. Herman Duifhuis scheen voor 't onderzoek bevreesd en trok spoedig heen, doch meester Dirck verscheen in het kapittelhuis waar hij ontboden was, van geen kwaad bewust, en trachtte zich te verantwoorden, maar hij had schoon praten bij de kettermeesters, dat was onmogelijk; en daartoe hielp hem niet eens de hulp zijner talrijke vrienden: immers wat hij geleerd had riekte stellig naar ketterij, en daarom werd hij gevankelijk naar Vredenburg geleid, en neergeworpen in een donkeren kelder. Hier lag de ongelukkige twaalf maanden lang, tot zich eindelijk de deuren zijner gevangenis openden, en hij naar den Dom gevoerd werd: niet om hem de vrijheid weer te schenken, maar om den man een vonnis voor te lezen, dat hem veroordeelde tot den dood. Doch nu riep aller stem om genade, en zoo luide, dat men meester Dirck ten laatste de keus gaf tusschen den dood en eene plechtige afzweering zijner ketterijen. — De arme priester koos het laatste, want verzwakt als hij was naar lichaam en geest, bezat hij den moed niet om de martelaarskroon te kiezen — en waarom zullen wij 't verbergen, — daartoe rustte zijn geloof nog op te onzekere grondslagen, 't was nog te veel een dobberen tusschen de kerk, waarin hij was groot gebragt, en die zich met al hare gebreken nog fier verhief, en een leer, een beginsel waarvan

hij nog geen duidelijke conceptie verkregen had, waarvoor hij een nutteloos offer zou geweest zijn. De priester onderwierp zich dus leidzaam en dat was de feil waarvan de oude Gerrit zoo vaak sprak, de zwakheid die hij tegenstelde aan den mannelijken marteldood zijns broeders. Meester Dirck betaalde dus alle kosten van 't proces en vernederde zich, om als een wereldlijk man gekleed den stoel der waarheid beklimmen, en daar ten aanhore der gandsche gemeente zijner ketterijen te herroepen en haar te bidden, hem vooral te vergeven, dat hij ze kwalijk geleerd en onderwezen had; vervolgens moest hij plechtig beloven, om, een halfjaar lang, elken vrijdag te vasten op water en brood, en gedurende al dien tijd geen mis te lezen, om nimmermeer de biecht te hooren en eindelijk het bisdom voor altijd te verlaten; terwijl hij aannam zich in Loenen te vestigen; met verbod om aan niemand eenige brieven te schrijven, alles op straffe des doods.

De priester boog het hoofd en gehoorzaamde, maar toen hij eenzaam en verlaten te Loenen gevestigd was, waar de menigte hem schier als een misdadiger beschouwde, toen hij zich in zijne vernedering en schande meer en meer toeleigde op eene aandachtige lezing des Bijbels, toen hem de schriften van Luther in handen kwamen, toen eerst zag hij het weldadig licht der hervorming in deszelfs vollen luister, toen gevoelde hij dat het niet om een paar veranderingen te doen, — dat eene hervorming in de kerk onmogelijk was, en het christendom tot deszelfs oorspronkelijke zuiverheid moest worden terug gebragt, ontdaan van de christelijke mythologie der R. C. Kerk; — nu schaamde hij zich zijner vroeger zwakheid en verblindings; en van dit oogenblik behoorde meester Dirck onder de warmste vrienden der reformatie en was een der eersten, die den moed hadden, om, in spijt van plakaten en brandstapels, op te treden als leeraren der gemeenten onder het kruis. Dit was de voormalige pastoor der Sint Geerte Kerk in Utrecht. Toen lachte hij wat om de kettermeesters in den Dom, en trotseerde hij alles voor de goede zaak, — en thans — anno 1566 — bijna twintig jaren na de droeve afzweering, zou hij blijmoedig en met een vast vertrouwen den brandstapel zijn opgetreden, zou geen zwaard of vuur hem tot afval gebragt hebben; maar nu was hij ook tot bewustzijn gekomen, nu was zijn geloof

de vrucht van ernstig onderzoek, iets anders dan een verward gevoel, een onbestemd verlangen.

Vraag niet hoe veel gevaren dien man had ondergaan, sedert den dag, waarop hij 't masker neer wierp, en Loenen verliet, om de nieuwe leer te verkondigen, sedert een bloedprijs op zijn hoofd gesteld werd, sedert hij overal hage-preken hield, tot op den nacht, toen wij hem achterlieten in de hut van Barend, lezende in zijn nieuw testament, wakende over de veiligheid zijner vrienden.

Eindelijk waagde Willem 't om den leeraar toe te spreken en hem rekenschap te verzoeken van zijne vragen omtrent Geert, vragen die zeker wantrouwen schenen te verraden.

— Mijn jongman, zei de leeraar zacht, 'k ben verre van het denkbeeld, dat uw broeder een verrader is. De hemel beware mij, een sterveling, zonder bewijs, te veroordeelen, maar op mij, op ons allen, rust eene vreeselijke verantwoordelijkheid. Binnen weinige uren zullen de voornaamste hoofden onzer partij, de wakkerste leeraars onder het kruis, hier vereenigd wezen; zij begeben zich naar deze hoeve om een plan te beraamen van welks volvoering de vrijheid van godsdienstoefening, de rust dezer landen misschien zal afhangen, en indien deze zamenkomst mislukte, zoo Brederode, die op mijne voorzigtigheid bouwde en zich hier heen spoede, zoo de een of de andere dien wij wachten en zich zonder geleide op weg begaf, ten gevolge van eenig verraad in een hinderlaag viel, zeg mij, hoe zou ik verandwoord wezen van mijne zorgeloosheid? zou de kerk, de goede zaak ons niet rekenschap vragen indien wij door onvoorzigtigheid de oorzaak werden van zulk onheil? want een verrader vindt men helaas te dikwerf, en mijne droeve ondervinding doet mij altijd vreezen, waar priesters en spanjolen in het spel zijn.

— Doch mijn broeder is tot zoo'n laagheid onbekwaam; gij gelooft

— Ik geloof niet, mompelde de leeraar, ik stel alleen de mogelijkheid

— Dat mijn broeder een verrader zijn zou? Neen, mijnheer, Geert is tot onze ouders weêrgekeerd, gelijk hij vader beloofde, . . . doch wij kunnen ons verzekeren indien u mij veroorloofde om naar mijns vaders huis te vliegen, snel ben ik weder.

— Ga, zei de leeraar, de Hemel gaf uw dat voorstel in, loop spoedig en keer nog haastiger terug en geve God dat ge uw broeder vinden moogt, in het huis uws vaders, te midden van uw gezin!

— Ik weet het zeker, antwoordde Willem, wiens gelaat van verontwaardiging gloeide, bij de gedachte, dat men zijn broeder van zoo'n gruweldaad kon verdenken, en dat zonder eenige reden, zonder eenigen grond. Binnen twee uren breng 'k mijn broeder, riep de jongeling, binnen twee uren is hij in zijne eer hersteld.

Willem vertrok.

— Kan ik dien jongman vertrouwen? mompelde de leeraar.

— Zou hij me ook om eene andere reden willen verwijderen? vroeg Willem, en ijde voort, waarop de leeraar, hoewel door allerlei gedachten beroerd, weer rustig met de lecture van zijn nieuw testament voortging, zoodra de deur achter Willem toeviel.

Brederode sluimerde als lag hij op het beste leger tegen elk gevaar beveiligd.

IV.

EEN VOORGEVOEL.

Willem liep zoo hard hij kon, ten einde zijns vaders woning spoedig te bereiken. Even, als vroeger koos hij geen voetpad, maar trok dwars over het bouwland, haastig en gejaagd; — heggen, sloten, greppels niets stuitte hem in zijne vaart, want tot elken prijs wilde hij zijn onzekerheid doen ophouden, allen twijfel wegnemen aan de trouw zijns broeders, — hij wilde meester Dirck onverwijld met een geruststellend antwoord beschamen, de onschuld bewijzen van zijnen broeder, van Geert, den loszinnigen knaap, doch eerlijk en trouw, tot verraad onbekwaam. Hij liep dus voort, als door eene bovenmenselijke magt meêgevoerd, toen hij op verwijderden afstand eenige dwalende lichten dacht te ontwaren; — zijn geoeffend oog bedroog hem niet. Willem koos aanstonds partij; veranderde zijn weg, naderde het licht, dat zich in de rigting van Barends, hoeve bewoog, en weldra was hij op eenige schreden van hen die het licht droegen. Het waren spaansche soldaten, ongeveer dertig

in getal, die, om beter koers te houden en 't rechte pad niet te verliezen, eenige lantaarnen met zich droegen, wier licht ze verraden had. Willems hart klopte van angst en bezorgdheid. De arme jonge beefde, als waren de vermoedens van meester Dirck bewaarheid, als verkreeg hij daarvan reeds de droeve zekerheid.

De soldaten rukten voorwaarts zonder hem te bemerken. Zij schenen niets te vreezen, en trokken langs Willem heen, die zich bij een sloot verborg; doch men oordeele over zijne ontsteltenis, toen hij in den landman, waardoor de Spanjolen vergezeld werden, zijn broeder Geert herkende, Geert met het psalmboek in den zak van zijn wambuis, Geert als een vrijman, met ongeboeide armen, die daar heen stapte fier en tevreden, het hoofd omhoog, — Geert de gids en leidsman der papauwen!

Nu behoefde Willem niet te vragen waar de Spanjaarden heen trokken, welke mannen hun schandelijk waren verkocht en weldra in de strikken zouden vallen der boosaardigste vijanden. Hij brulde van wanhoop en woede, doch nieuwe krachten puttende uit de wonde zijner ziel, bedacht hij zich niet, maar vloog pijsnel voort naar de hoeve van Barend, en ademloos, badende in het zweet, zonk hij aan de voeten van meester Dirck.

— Red u, red u! riep hij uit, redden edelen heer van Brederode! mijn broer is een verrader!

— Het voorgevoel bedroog mij dus niet, zei meester Dirck bedaard. Mijn heer van Brederode, ontwaak, vervolgde hij met een donderende stem: te wapen! wij zijn verraden!

Bij die woorden vloog Brederode overeind en greep naar den degen.

— Waar zijn ze, waar zijn ze? riep hij uit.

— De Spanjolen zijn nog verwijderd, hernam Willem, het oog vol tranen, doch zij zullen weldra hier wezen, met alle moeite kon ik ze slechts eenige minuten voor zijn. Vlucht, vlucht!

— Hebben wij dan geen wapenen? vroeg Brederode.

— En wat zouden wij tegen dertig man?

— Doch waarheen? vervolgde Brederode.

— Mijne voorzorgen zijn genomen, hernam de leeraar met eene onbeschrijfelijke koelbloedigheid. Terwijl gij laagt te slapen heb ik alles voorbereid. Barend zorgde voor eene schuilplaats in tijd van

nood; wij behoeven hem slechts te vergezellen.

Nu volgden allen, door den wil des leeraars als beheerscht, den ouden Barend door eene staldeur naar een smal en afgelegen pad, kruipende meer dan gaande langs een zwaren heg; Willem snikkende als een kind, half dood van ziele-leed en smart, de anderen zeer stil en voor het minst geritsel bevreemd.

Zoo sloopen zij voort, — een uur lang — en de dag begon reeds aan te breken, toen zij eene afgelegen hut bereikten.

— Broeders, zei de leeraar, terwijl hij zich in de armen van Barend wierp, looft den Heer, Hij heeft wondervolle dingen met ons gedaan.

Allen zonken op hunne knieën, slechts Willem stond, te midden van dit roerend tooneel, bleek en ter neêrgeslagen, in gepeins verzonken.

— Jonkman, geef mij de hand, zei Brederode, op hem toetredende. Uw broeder was een lafaard een verrader, maar gij hebt moed en zelfopoffering getoond voor beiden; gij hebt ons gered en uw naam bewaard voor de gruwelijkste aller misdaden. Met vreugde lang ik u de hand. Moed, mijn jongen, treur niet, maar wee uw broeder als hij ooit in mijne handen valt; zeg hem vrij dat zijn rekening gemaakt is, — in Nederland duldt men geen verraders, die lui hooren bij de Spanjolen en papauwen t'huis, niet hier, en wordt er in de landen van herwaarts over al eens van dat gespuis gevonden, dan rust op ons de pligt om 't vlug een koord om den hals te werpen, en 't neer te hangen aan den eersten boom den beste. Zie, ik heb den prins van Oranje hartelijk lief, hij strekte mij tot vriend en raadsman, welnu, zoo hij zich immer in 't geval bevond, waarin uw broeder verkeert, bij God en mijn degen, hij zelf zou geen genade vinden: hij stierf door mijn staal.

— Edele heer, zei Willem — en hij veegde een traan weg, die langs zijne wangen rolde — ik zal 't mijn broeder zeggen. Bij mijne eer, ik zal 't hem zeggen. Geert een verrader, de zoon van Gerrit Dircks een handlanger der Spanjolen. — God! wees mijn armen vader genadig!

— Meester Dirck, hervatte Brederode, wij zijn gered, dat is wel, en 'k zal den Spanjaard later toonen, dat ik geen lafaard ben, maar hiermede is onze taak niet vervuld, want de vrienden en leeraars, die zich hier bij ons moesten voegen, zullen stellig

in den afgrond storten, waaraan wij zoo gelukkig ontkwamen: zij loopen blindeling in hun verderf. Hoe zullen wij ze redden?...

— Bedaard, edele heer, sprak de leeraar, de vrienden loopen niet het minste gevaar. De beide zoons van onzen trouwen Barend, — en 'k ben overtuigd dat hetgeen verraders zijn, — gingen hen te gemoet, met een brief, dien ik schreef terwijl gij hebt gesluimèrd en Willem zijn broeder opzocht. Mijne vermoedens waren sterker dan mijn geduld; want er lag iets in de blikken van Geert wat mij, man van lange ondervinding, trof, wat u ontsnapte, — ik kon Willems terugkomst niet afwachten, en thans zegen ik mijne bezorgdheid.

Brederode en Dirck van Abcoude verscholen zich daarop zoo goed zij konden in de armoedige hut, en praatten verder over 't geen hun te doen stond, terwijl Willem en Barend de vrienden vaarwel zeiden, elk den weg naar zijne woning inslaande, daar hunne tegenwoordigheid verder nutteloos was. Willem altijd somber, altijd onder den invloed eener vreeselijke gedachte, Barend bevende voor de onheilen, die konden voortvloeijen uit de ondersteuning, welke hij aan Brederode en meester Dirck verleend had, ofschoon hij die beschouwde als een heiligen pligt, welke de ijverige sectaris niet mogt verzaken. Aan zijne hoeve genaderd, vond hij geen huis — slechts een puinhoop. De te leurgestelde Spanjaard had in weinige uren tijds zijne have en goed vernield. Het vuur verslond den jongsten oogst, en het vee in de stal lag neergeveld. De Spanjolen waren in het huis gedrongen, hopende Brederode en Dirck van Abcoude te overvallen, maar hierin bedrogen, kende hunne woede geen palen, en hadden zij zich aldus gewroken. Door dit schouwspel — hoewel in die dagen niet ongewoon — hevig getroffen, had de landman nog moeds genoeg om zijne kinderen te roepen, welke naar zijne gissing reeds moesten zijn weêrgekeerd. Deze wilde hij om zich vereenigen als eene laatste troost, eene laatste hoop. Arme man: geen stem antwoordde op zijn geroep! Einlijk hoort hij uit eene kleine schuur, die tot nog toe gespaard bleef, een menschelijk gerucht; maar o God, wat ontwaart hij bij de deur dier schuur? de lijken zijner beide kinderen, met kogels doorboord, en zoodra hij op die lijken wilde toeschieten, volgde de losbranding van een aantal vuurroeren. —

Barend zonk zielloos neder op de puinhoopen zijner hoeve, op de lijken zijner zoons. De Spanjolen verlieten toen hunne hinderlaag.

— De ketter heeft zijn loon, zei de hopman, en zoo wij er niet in slaagden, om Brederode in den val te krijgen en dien weggelopen paap (hij bedoelde meester Dirck) in 't net te vangen, wij hebben toch onzen pligt gedaan. En gij, Geert, gij hebt u goed gedragen, gij hebt uw heer en koning dienst bewezen, thans kunt ge huiswaarts keeren, — wij rekenen steeds op u. Denk goed aan 't geen ge ons beloofd hebt; aan geld zal 't u nooit falen.

Vrolijk trok men voort.

(wordt vervolgd)

A. W. N.

Dezer dagen begroetten wij als lid van onze vereniging, de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, regio Utrecht e.o. Deze (landelijke) vereniging van amateur-archeologen doet bijzonder goed werk en beschikt over uitgesproken deskundigheid op het gebied van opgravingen naar de oudere en oudste geschiedenis. De A.W.N. houdt regelmatig lezingen en excursies, waarvan wij u in de toekomst gaarne op de hoogte zullen houden. Inlichtingen over de A.W.N., lidmaatschap en dergelijke, kunt u verkrijgen bij onze ledenadministratie.

AGENDA

Film

- Op donderdag 23 juni a.s. in De Schalm te De Meern, 20.00 uur vertoont de vereniging de **unieke dorpsfilm** uit het begin van de 50-er jaren. (In bezit van "De Bazuin"). Zo mogelijk zullen wij ook nog een later jaartal vertonen.

In verband met de verwachte grote belangstelling verzoecken wij u vooraf telefonische te reserveren: **03407 - 1483** (svp niet tussen 13.00 en 17.00 uur). Toegang leden + 1 introducté f. 2,50; en niet leden f. 5,00.

Braderie

- Op zaterdag 27 augustus a.s. staat de Historische Vereniging ook op de dan te houden grote braderie in Vleuten.

Tentoonstelling

- In het museum Het Oude Gemeentehuis te Woerden, wordt vanaf 4 juni 1983 gedurende 4 weken een tentoonstelling gehouden over de archeologische opgraving rondom de kerk in Woerden. De tentoonstelling is 's middags geopend van 2 - 5 uur en 's zaterdags de gehele dag.